

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра української мови і літератури

науково-педагогічної
Н. В. Михальченко

30 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (в т. ч. УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ)

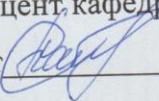
Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

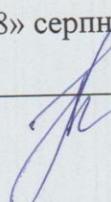
спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),

освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література. Мова і
література (англійська)

2023 – 2024 навчальний рік

Розробник: Каленюк Світлана Олександровна, доцент, кафедри української мови
і літератури, кандидат філологічних наук, доцент (Каленюк С. О.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри (Рускуліс Л. В.)
«28» серпня 2023 р.

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Сучасна українська літературна мова» поглиблено, систематизовано й узагальнено знання із синтаксису сучасної української мови взагалі й складного речення зокрема; сформовано уміння теоретично інтерпретувати поняття складного речення (типи, структура, засоби зв'язку предикативних частин та семантико-синтаксичні відношення між ними); удосконалено навички визначення й аналізу різних типів складних речень. Поглиблено знання про особливості складного синтаксичного цілого як синтаксичної одиниці і компоненту тексту, засоби зв'язку його компонентів: семантичну пов'язаність речень, єдність їх змісту, лексичні, морфологічні, синтаксичні та ритмомелодійні засоби. Доповнено теорію про абзац як композиційно-комунікативну одиницю, тексти як об'єкт синтаксично-комунікативного аналізу та семантико-синтаксичні особливості періоду. Удосконалено пунктуаційні навички (складне речення).

Ключові слова: сучасна українська літературна мова, складносурядне речення, складнопідрядне речення, безсполучникова складне речення, текст, складне синтакичне ціле, абзац, період.

Summary

In the process of studying the discipline «Modern Ukrainian Literary Language» the knowledge of the syntax of the modern Ukrainian language in general and complex sentences in particular was deepened, systematized and generalized; the ability to theoretically interpret the concept of a complex sentence (types, structure, means of communication of predicative parts and semantic-syntactic relations between them) was formed; skills of definition and analysis of different types of complex sentences were improved. The knowledge of the features of a complex syntactic whole as a syntactic unit and component of the text, means of communication of its components: semantic connection of sentences, unity of their content, lexical, morphological, syntactic and rhythmic melodic means were deepened. The theory of paragraph as a compositional-communicative unit, texts as an object of syntactic-communicative analysis and semantic-syntactic features of the period are supplemented. Punctuation skills (complex sentences) were improved.

Key words: modern Ukrainian literary language, compound sentence, complex sentence, unconnected complex sentence, text, complex syntactic whole, paragraph, period.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6: VII семестр – 3 кредити VIII семестр – 3 кредити	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – науковий проект / реферат	Ступінь Бакалавра	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 180		4	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год.; самостійної роботи студента – 6 год.		Семестр	
http://moodle.mdu.edu.ua/my/		7	8
		Лекції	
		10	14
		Практичні, семінарські	
		20	26
		Лабораторні	
		4	4
		Самостійна робота	
		56	46
		Вид контролю: Залік екзамен	

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить 180 год.: VII семестр 34 год. – аудиторні заняття, 56 год. – самостійна робота (38 % - 62 %), VIII семестр 44 год. – аудиторні заняття, 46 год. – самостійна робота (49 % - 51 %)

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: практично оволодіти українською літературною мовою, заснованому на вивченні її системи й підсистем – лексико-семантичної, фонетичної і граматичної, а також закономірностей, які визначають використання тих або інших виражальних засобів відповідно до сучасних норм.

Завдання курсу: закріпити, систематизувати й узагальнити знання, уміння й навички, здобуті студентами у шкільному курсі української мови; поглибити знання про будову української мови, її історію і розвиток у процесі становлення, формування й еволюції української нації; прищепити студентам любов і повагу до рідного слова, пояснити роль і значення мови в житті кожної людини й суспільства зокрема; сформувати на основі мовного матеріалу уміння й навички творчого підходу до вирішення проблем гуманітарних наук, а також сприяти розвитку таких умінь і навичок як аналіз й синтез на ґрунті мовних явищ; формувати вміння вільного користування обома формами української мови – усною і писемною, дотримуючись норм літературної мови, уникаючи мовних помилок; навчати студентів вільно, зв'язно, логічно, точно, доречно й виразно викладати свої думки, користуючись багатством і різноманітністю мовних засобів, що властиві українській мові як мові високої культури; прищеплювати студентам навички й уміння творчої самостійної роботи в процесі підготовки до практичних і семінарських занять з української мови; формувати уміння та навички опрацювання науково-лінгвістичної літератури.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний із теоретичними проблемами загального мовознавства, історії мови, стилістики української мови, новітніх напрямів сучасної лінгвістики.

Навчальна дисципліна складається з 6 кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знання й розуміння предметної галузі й професійної діяльності.

ПРН 2. Знання історії та культури України, основ філософії, що сприяють формуванню світогляду й соціалізації особистості в суспільстві.

ПРН 3. Уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства й літературознавства; знання найважливіших методичних та філологічних вітчизняних/зарубіжних наукових шкіл.

ПРН 4. Володіння українською мовою на високому рівні й здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.

ПРН 5. Знання підґрунтя й історичних від фундаментальних дисциплін (теоретичні проблеми мовознавства та літературознавства, історії української мови, української літератури) як теоретичного базису дослідницької й прикладної діяльності в галузі мовознавства і літературознавства.

ПРН 6. Осмислення процесу формування основних розділів української мови.

ПРН 8. Уміння використовувати філологічні знання в процесі викладання української мови та літератури у відповідних типах середніх навчальних закладів.

ПРН 12. Сформованість комунікативної компетентності з української мови, здатність вдосконалювати та підвищувати її рівень.

ПРН 13. Здатність оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ІІ. Фахові:

ФК 1. Набуття міцних знань із професійних дисциплін.

ФК 2. Знання структури філологічної науки, поділу знань на мовознавчу та літературознавчу складову, усвідомлення специфіки кожної.

ФК 4. Знання комплексу лінгвістичних знань про мову як систему, що охоплює фонетику, лексику, морфологію, синтаксис, стилістику тексту і культуру мовлення та постійно розвивається, уміння оперувати лінгвістичними знаннями у професійній та науково-дослідницькій діяльності.

ФК 5. Здатність оволодівати сучасними знаннями про шляхи розвитку й становлення української літературної мови та особливості діалектної мови як її генетичного джерела.

ФК 6. Здатність давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового й українського мовознавства; характеризувати теоретичні положення різних лінгвістичних концепцій мовознавців; аналізувати закономірності розвитку й функціонування мови в її багатоаспектичних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою з урахуванням методів дослідження та опису мови.

ФК 9. Уміння орієнтуватися в актуальних проблемах сучасної лінгвістики загалом та в колі проблем етнолінгвістики й лінгвокультурології; досліджувати мову в аспекті культури носіїв національної мови; з'ясовувати актуальні проблеми сучасної мовної політики та інформаційної політики; інтерпретувати етнотексти, осмисливши лексичний склад української мови.

ФК 13. Здатність до осягнення студентами проблем періодизації історії української мови, історичної перспективи розвитку звукової та граматичної систем української мови в її зв'язку з іншими слов'янськими та іndoєвропейськими мовами, володіння навичками аналізу мовних явищ усіх рівнів у давніх текстах.

3. Програма навчальної дисципліни

I півріччя

Кредит 1. Складне речення. Складносурядне речення

Тема 1. Складне речення як синтаксична одиниця.

Тема 2. Складносурядне речення.

Кредит 2. Складнопідрядне речення

Тема 3. Складнопідрядне речення елементарне.

Кредит 3. Складнопідрядне багатокомпонентне речення.

Тема 4. Складнопідрядне речення багатокомпонентне.

Кредит 4. Складне безсполучникове речення

Тема 5. Елементарне й багатокомпонентне складне безсполучникове речення.

Кредит 5. Складне речення з різними видами зв'язку. Складне синтаксичне ціле.

Текст. Період

Тема 6. Складне речення з різними видами зв'язку.

Кредит 6. Текст. Період

Тема 7. Складне синтаксичне ціле. Текст. Період.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Л	П	лаб	інд	Ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Складне речення. Складносурядне речення</i>						
Тема 1. Складне речення як синтаксична одиниця.	10	4	4			2
Проблеми дослідження складного речення.						

Визначальні граматичні та семантичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Формально-сintаксична та семантико-сintаксична структура складного речення. Комунікативна організація складного речення. Поділ складних речень за основними засобами зв'язку на сполучників та безсполучникові.					
Тема 2. Складносурядне речення. Складносурядне речення в системі складного речення. Засоби вираження сintаксичних зв'язків і змістових відношень між частинами складносурядного речення. Структурно-семантичні типи складносурядних речень, виділювані на основі єдності характеру сintаксичних зв'язків і семантичних відношень між компонентами. Речення з єдинальними, зіставно-протиставними, розділовими та градаційними сполучниками. Складносурядні речення відкритої та закритої структур. Складносурядні багатокомпонентні конструкції.	20	2	4	2	12
Усього:	30	6	8	2	14
<i>Кредит 2. Складнопідрядне речення</i>					
Тема 3. Складнопідрядне речення елементарне. Складнопідрядне речення як тип сintаксичної конструкції. Складнопідрядне елементарне речення. Структурні особливості складнопідрядних речень. Функції сполучників у складнопідрядному реченні. Вказівні слова як факультативні та обов'язкові компоненти в головній частині. Принципи класифікації складнопідрядних речень. Складнопідрядні елементарні речення нерозчленованої структури. Характеристика складнопідрядних речень у зв'язку з функцією підрядної частини. Семантико-структурні типи складнопідрядних речень нерозчленованої структури. Складнопідрядне речення розчленованої структури. Складнопідрядні елементарні речення розчленованої структури. Різновиди складнопідрядних речень із підрядними обставинними. Складнопідрядні речення з підрядними супровідними. Складнопідрядні речення з пояснювальними відношеннями між предикативними частинами.	30	2	8		20
Усього:	30	2	8		20
<i>Кредит 3. Складнопідрядне багатокомпонентне речення</i>					
Тема 4. Складнопідрядне багатокомпонентне речення	15	2	4	2	22

Речення з кількома підрядними частинами, різновиди зв'язку підрядних частин у їх межах. Складнопідрядні речення з неоднорідною супідрядністю, послідовною підрядністю та однорідною супідрядністю. Поняття про контаміновані складнопідрядні багатокомпонентні речення.					
Усього:	30	2	4	2	22
Усього за VII семестр	90	10	20	4	56
<i>Кредит 4. Складне безсполучникове речення</i>					
Тема 5. Елементарне і багатокомпонентне складне безсполучникове речення. Проблема статусу складних безсполучниківих речень. Складні безсполучникові елементарні речення з однорідними та неоднорідними частинами та їх основні різновиди. Багатокомпонентне безсполучникове складне речення. Типологія ББСР.	30	4	8	2	16
Усього:	30	4	8	2	16
<i>Кредит 5. Складне речення з різними видами зв'язку. Складне синтаксичне ціле</i>					
Тема 6. Складне речення з різними видами зв'язку Складні речення із сурядністю і підрядністю та їх різновиди. Складні речення з підрядністю і сурядністю. Складне сполучниково-безсполучникове речення. Конструкції з сурядністю і безсполучниківістю; з підрядністю і безсполучниківістю; з сурядністю, підрядністю і безсполучниківістю.	30	6	10	2	12
Усього:	30	6	10	2	12
<i>Кредит 6. Текст. Період</i>					
Тема 7. Складне синтаксичне ціле. Текст. Період Складне синтаксичне ціле як синтаксична одиниця і компонент тексту. Засоби зв'язку його компонентів: семантична пов'язаність речень, єдність їх змісту, лексичні, морфологічні, синтаксичні та ритмомелодійні засоби. Абзац як композиційно-комунікативна одиниця, його роль у членуванні тексту. Текст як об'єкт синтаксично-комунікативного аналізу. Функціонально-комунікативні різновиди текстів. Монологічне мовлення як комунікативна та семантико-синтаксична форма усного і писемного тексту. Діалогічне мовлення. Період як своєрідна синтаксична структура. Структурно-семантичні особливості періоду. Семантико-синтаксичні відношення між частинами періоду.	30	4	8		18
Усього:	30	4	8		18

Усього за VIII семестр:	90	14	26	4		46
--------------------------------	-----------	-----------	-----------	----------	--	-----------

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
<i>Кредит 1. Складне речення. Складносурядне речення</i>		
1.	Тема 1. Складне речення як синтаксична одиниця	4
2.	Тема 2. Складносурядне речення	2
<i>Кредит 2. Складнопідрядне речення</i>		
3.	Тема 3. Складнопідрядне речення елементарне	2
<i>Кредит 3. Складнопідрядне багатокомпонентне речення</i>		
4.	Тема 4. Складнопідрядне речення багатокомпонентне	2
Усього за VII семестр		10
<i>Кредит 4. Складне безсполучникове речення</i>		
6.	Тема 5. Елементарне і багатокомпонентне складне безсполучникове речення	4
<i>Кредит 5. Складне речення з різними видами зв'язку. Складне синтаксичне ціле</i>		
7.	Тема 6. Складне речення з різними видами зв'язку	6
<i>Кредит 6. Текст. Період</i>		
8.	Тема 7. Складне синтаксичне ціле. Текст. Період	4
Усього за VIII семестр		14
		Усього: 24

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
<i>Кредит 1. Складне речення. Складносурядне речення</i>		
1.	Тема 1. Складне речення як синтаксична одиниця	4
2.	Тема 2. Складносурядне речення	4
<i>Кредит 2. Складнопідрядне речення</i>		
3.	Тема 3. Складнопідрядне речення елементарне	8
<i>Кредит 3. Складнопідрядне багатокомпонентне речення</i>		
4.	Тема 4. Складнопідрядне речення багатокомпонентне	4
Усього за VII семестр		20
<i>Кредит 4. Складне безсполучникове речення</i>		
6.	Тема 5. Елементарне і багатокомпонентне складне безсполучникове речення	8
<i>Кредит 5. Складне речення з різними видами зв'язку. Складне синтаксичне ціле</i>		
7.	Тема 6. Складне речення з різними видами зв'язку	10
<i>Кредит 6. Текст. Період</i>		
8.	Тема 7. Складне синтаксичне ціле. Текст. Період	8
Усього за VIII семестр		26
		Усього: 46

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
<i>Кредит 1. Складне речення. Складносурядне речення</i>		
1.	Тема 1. Складне речення як синтаксична одиниця	
2.	Тема 2. Складносурядне речення	2
<i>Кредит 3. Складнопідрядне багатокомпонентне речення</i>		
4.	Тема 4. Складнопідрядне речення багатокомпонентне	2
Усього за VII семestr		4
<i>Кредит 3. Складне безсполучникове речення</i>		
6.	Тема 5. Елементарне і багатокомпонентне складне безсполучникове речення	2
<i>Кредит 5. Складне речення з різними видами зв'язку. Складне синтаксичне ціле</i>		
7.	Тема 6. Складне речення з різними видами зв'язку	2
Усього за VIII семestr		4
Усього:		8

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
<i>Кредит 1. Складне речення. Складносурядне речення</i>		
1.	Тема 1. Опрацювання наукової літератури з теми «Складне речення як синтаксична одиниця» з підготовкою до обговорення ключових аспектів. Виконання тестових завдань.	2
2.	Тема 2. Конспектування наукових джерел із теми «Складносурядне речення». Підготовка презентацій й виконання вправ і тестових завдань. Підготовка повідомлення щодо вивчення теми у шкільному курсі.	12
<i>Кредит 2. Складнопідрядне речення</i>		
3.	Тема 3. Аналіз наукової літератури з теми «Складнопідрядне речення елементарне». Підготовка повідомлення щодо вивчення теми у шкільному курсі.	20
<i>Кредит 3. Складнопідрядне багатокомпонентне речення</i>		
4.	Тема 4. Укладання бібліографії до теми «Складнопідрядне речення багатокомпонентне» з конспектуванням основних положень двох статей на вибір. Підготовка повідомлення щодо вивчення теми у шкільному курсі.	22
Усього за VII семestr		56
<i>Кредит 4. Складне безсполучникове речення</i>		
6.	Тема 5. Опрацювання наукової літератури з теми «Елементарне і багатокомпонентне складне безсполучникове речення» з конспектуванням основних положень. Підготовка мультимедійної презентації.	16

	Виконання вправ і завдань. Виконання тестових завдань. Підготовка повідомлення щодо вивчення теми у шкільному курсі.	
<i>Кредит 5. Складне речення з різними видами зв'язку. Складне синтаксичне ціле. Текст.Період</i>		
7.	Тема 6. Окреслення проблемних питань із теми «Складне речення з різними видами зв'язку». Підготовка повідомлення щодо вивчення теми у шкільному курсі.	12
<i>Кредит 6. Текст.Період</i>		
8.	Тема 7. Опрацювання наукових джерел із теми «Складне синтаксичне ціле. Текст.Період». Виконання творчих завдань. Підготовка повідомлення щодо вивчення теми у шкільному курсі.	18
Усього за VIII семестр		46
		Усього: 102

9. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Підготовка проекту / реферату з актуальних питань синтаксису складного речення

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів описувати й аналізувати мовні явища, використовуючи різноманітні наукові джерела.

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	Залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./ зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, екзамен) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка *відмінно* виставляється тоді, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт аналізу, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Відповідь повинна бути чіткою і послідовною, супроводжуватися достатньою кількістю прикладів зі слов'янських мов.

Студенту виставляється *дуже добре* ставиться за виконання 75 % усіх завдань, якщо він у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтуете нескладні висновки.

Студенту виставляється *добре*, якщо студент у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтуете нескладні висновки; може дати порівняльну характеристику мовних явищ, дає визначення поняттям; самостійно причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу, але допускає несуттєві неточності; незначні мовніogrіхи. У ході відповіді він розкриває питання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється *достатньо*, якщо він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, поверхово і фрагментарно або володіє частиною навчального матеріалу, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, але порушує послідовність і логічність викладу думок. У відповіді трапляються суттєві мовні помилки.

Студенту виставляється задовільно, якщо він бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів: кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань (за VII семестр – 300 балів, за VIII семестр – 300 балів).

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 6 крд.

Поточне тестування та самостійна робота				Контрольна робота	Накопичувальні бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	50	300/100
50	100	50	50		
VIII семестр					
Поточне тестування та самостійна робота				Контрольна робота	Накопичувальні бали/ Сума
T5	T6	T7		50	600/100
50	100	100			

11. Засоби діагностики

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати, наукові проекти), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображені (малюнки, схеми, графіки та ін.).

13. Рекомендована література

Базова

Підручники і методичні посібники

1. Ачилова В. П. Синтаксис і пунктуація української мови. Таблиці, схеми, зразки розбору: навч. посіб. Сімферополь: Аріал, 2013. 181 с.
2. Бабій І. М. Синтаксис сучасної української мови: самостійна та індивідуальна робота. Словосполучення. Просте речення. Просте ускладнене речення: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2014. 190 с.
3. Волянюк І. О. Граматика сучасної української літературної мови. Синтаксис: навч.-метод. посіб. Кременець: ВЦ КОГПІ ім. Т. Шевченка, 2014. 187 с.
4. Граматика сучасної української літературної мови. Синтаксис: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Астон, 2012. 177 с.
5. Гуйванюк Н. В. Складні ускладнені речення: теоретико-практичний блок. Чернівці: Рута, 2003. 145 с.
6. Дудик П. С. Синтаксис української мови : підруч. К. : ВЦ «Академія», 2010. 380 с.
7. Євтушина Т.О. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис словосполучення і простого ускладненого речення : навч. посіб. для студ. пед. вишів III – ІУ рівнів акредитації. Одеса : Бакаєв Вадим Вікторович, 2019. 188 с.
8. Житар І. Українська мова: синтаксис і пунктуація : навч. посіб. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 240 с.
9. Загнітко А. П. Теоретична граматика сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк: БАО, 2011. 991 с.
10. Клипа Н. І. Українська мова. Синтаксис і пунктуація: навч. посіб. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М.Гоголя, 2007. 160 с.
11. Куприкова Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис : навч. посіб. для студентів гуманітар. ф-тів вищ. навч. зал. (кредит.-модул. система). Харків : Вид-во НУАК, 2015. 96 с.
12. Кухарчук І. О. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис. Практикум: навч. посіб. для студ. філол. ф-тів вищ. навч. закл. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2011. 213 с.
13. Кучерява О. А. Сучасна українська мова (синтаксис складного речення): навч.-мет.посіб. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. 104 с.
14. Марчук Л. М. Синтаксис складного речення: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2013. 171 с.
15. Межов О. Г. Синтаксис словосполучення та простого речення: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 191 с.
16. Межов О. Г. Синтаксис української мови: навч. посіб. Луцьк: Надстир'я, 2021. 268 с.
17. Мойсієнко А. К. Сучасна українська мова. Синтаксис простого ускладненого речення: навч. посіб. для студ. ВНЗ. К.: Персонал, 2009. 207 с.
18. Ожоган В. М. Синтаксис української мови. К. : Освіта України, 2009. 331 с.
19. Павлюк Т. П. Синтаксис української літературної мови: для студ. філол. спец.: навч.-метод. посіб. Сімферополь: Аріал, 2013. 141 с.
20. Пархонюк Л. Складне речення в українській мові: багатокомпонентні конструкції. Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. 80 с.
21. Пономарьова Л. В. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: в 2 ч. Частина I : навч. посіб. Маріуполь : ПДТУ, 2015. 146 с.
22. Рускуліс Л. В., Баденкова В. М., Корнієнко І. А. Корпус типових навчальних програм: методичний посібник / за заг. ред. Рускуліс Л.В. Миколаїв : Іліон, 2021. 273 с.
23. Рускуліс Л. В., Баденкова В. М., Корнієнко І. А. Корпус навчально-методичних матеріалів: мовознавчий та історико-лінгвістичний цикли: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2020. 458 с.
24. Рускуліс Л. В., Баденкова В. М., Корнієнко І. А. Корпус типових навчальних програм. Частина I: навч.-метод. посіб. Миколаїв, 2019. 183 с.
25. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2-е вид., допов. К.: ВЦ «Академія», 2010. 408 с. (Альма-матер).

**Допоміжна
Монографії**

1. Бевзенко С. П. Структура складного речення в українській мові. К.: Вид-во Київ. держ. пед. ін-ту, 1987. 79 с.
2. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. К. : Наук, думка, 1992. 224 с.
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантико-синтаксична структура речення. К.: Наук, думка, 1983. 219 с.
4. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис: Монографія. Донецьк: ДонНУ, 2001. 662 с.
5. Шульжук К. Ф. Складні багатокомпонентні речення в українській мові. К. : Вища шк., 1986. 183 с.

Статті

1. Білодід І. К. Надфразні єдності як елемент тексту в функціональних стилях літературної мови. *Мовознавство*. 1979. № 2. С. 14–23.
2. Богдан М. М. Складнопідрядні речення з підрядними з'ясувальними. *Укр. мова і літ. в шк.* 1981. № 7. С. 41–48.
3. Богдан М. М. Складнопідрядні речення з підрядними означальними. *Укр. мова і літ. в шк.* 1986. № 6. С. 36–41.
4. Богдан М. М. Сполучники і сполучні слова як засоби зв'язку частин складнопідрядних речень. *Укр. мова і літ. в шк.* 1979. № 1. С. 69–75.
5. Бронська А. А. Про синтаксичні відношення у безсполучниковых складних реченнях. *Мовознавство*. 1973. № 6. С. 56–63.
6. Герман К. Ф. Критерії розрізнення омонімічних сполучників і сполучних слів. *Укр. мова і літ. в шк.* 1970. № 5. С. 54–57.
7. Герман К. Ф. Складносурядні речення з градаційними сполучниками. *Укр. мова і літ. в шк.* 1972. № 1. С. 28–30.
8. Дорошенко С. І. Безсполучникові складні речення. *Укр. мова і літ. в шк.* 1980. № 5. С. 20–26.
9. Дорошенко С. І. Безсполучникові складні речення в системі синтаксичних синонімів. *Укр. мова і літ. в шк.* 1978. № 5. С. 37–40.
10. Жайворонок В. В. Синтаксичний розбір складносурядних речень. *Укр. мова і літ. в шк.* 1970. № 6. С. 65–68.
11. Карунік К. Д. Студія Юрія Шевельєва. Просте речення та її непроста історія. *Українська мова*, 2022, 1 (81). С. 115–134.
12. Кващук А. Г. Складнопідрядні речення з підрядними допустовими. *Укр. мова і літ. в шк.* 1975. № 8. С. 44–51.
13. Кучеренко І. К. Складні речення з сурядністю і підрядністю. *Укр. мова і літ. в шк.* 1973. № 11. С. 25–31.
14. Кучеренко І. К. Складнопідрядні речення з кількома підрядними. *Укр. мова і літ. в шк.* 1973. № 5. С. 30–39.
15. Мельничайко В. Я. Про вивчення складносурядних речень. *Укр. мова і літ. в шк.* 1977. № 9. С. 44–51.
16. Рожило Д. П. Співвідносність сполучниковых і безсполучниковых складних речень. *Укр. мова і літ. в шк.* 1972. № 10. С. 59–63.
17. Семенюченко М. Л. Розмежування часових і умовних підрядних речень. *Укр. мова і літ. в шк.* 1973. № 2. С. 34–37.
18. Слинико І.І. Сполучник чи сполучне слово? *Укр. мова і літ. в шк.* 1987. № 4. С. 31–36.
19. Шульжук К. Ф. Семантична структура складного багатокомпонентного речення. *Мовознавство*. 1987. № 6. С. 11–16.
20. Шульжук К. Ф. Складні багатокомпонентні конструкції в системі речення. *Мовознавство*. 1986. № 6. С. 24–32.

21. Шульжук К. Ф. Складні речення з супідрядністю. Укр. мовознавство. К.: Вид-во Київського ун-ту, 1985. Вип. 13. С. 69–76.
22. Шульжук Н. Семантико-сintаксичний підхід до вивчення полі предикативних конструкцій у науковому доробку академіка К. Шульжука. *Нова педагогічна думка*. 2021. Том 105 № 1. С. 80–83.
23. Щупко С.О. Складні речення – своєрідне граматичне утворення. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип.192. С. 213–218.

Інші ресурси

1. Електронний підручник з української мови (фонетика, лексика, морфеміка, словотвір, морфологія, синтаксис, стилістика)
<http://www.mova.info/pidruchn.aspx>
2. Загнітко А. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект. Донецьк, 2009. 137 с.
http://www.ukrainistik.edu.rs/preuzimanje/UKR_sintaksis.pdf
3. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису : Монографія. Вид. 2-ге, виправл. і доп. Донецьк : Дон НУ. 2007. 294 с.
http://www.ukrainistik.edu.rs/preuzimanje/zagnitko_a_teoriya_suchasnogo_sintaksisu.pdf
4. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. К. : Academia, 2004. 356 с.
<http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/939/1/SUM.pdf>
5. Г. В. Купрікова. Сучасна українська мова. Синтаксис: Навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів. Харків, 2015. 96 с.
<http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/939/1/SUM.pdf>
6. Синтаксис української мови: навчально-методичний комплекс / укл. О. В. Дуденко. Умань, 2015. 208 с.
http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/3389/1/sintaxis_komplex_15.pdf

Словники

1. Українська мова. Енциклопедія. К., 2000.
<http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um.htm>
2. Український правопис 2015
<http://izbornyk.org.ua/pravopys/pravopys2015.htm>
3. Словник української мови Бориса Грінченка
<http://hrinchenko.com/>
4. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. К. : Наук. думка, 2007. 288 с.
<http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007>
5. Українська мова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrainskamova.narod.ru>
6. Словники України <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>
7. Словник.net <http://www.slovnyk.net>
8. Російсько-український словник сталих виразів <http://stalivyrazy.org.ua>
9. Словник іншомовних слів (Metaseek) <http://www.pcdigest.net/ures/book/sis.shtml>
10. Багатомовний словник (перекладний) <http://www.slovnyk.org>
11. 12. <http://dict.linux.org.ua/>

14. Інформаційні ресурси

1. Бабій І.М. Синтаксис сучасної української мови: самостійна та індивідуальна робота. Словосполучення. Просте речення. Просте ускладнене речення: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2014. 190 с. (8 екз.)
2. Гуйванюк Н. В. Складні ускладнені речення: теоретико-практичний блок. Чернівці: Рута, 2003. 145 с.(3 екз.)
3. Дудик П.С. Синтаксис української мови : підручник. К. : ВЦ «Академія», 2010. 380 с. (10 екз.)
4. Загнітко А.П. Теоретична граматика сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк: БАО, 2011. 991 с. (5 екз.)

5. Ожоган В.М. Синтаксис української мови. К. : Освіта України, 2009. 331. (5 екз.)
6. Рускуліс Л. В., Баденкова В. М., Корнієнко І. А. Корпус типових навчальних програм: метод. посіб. / за заг. ред. Рускуліс Л.В. Миколаїв : Іліон, 2021. 273 с. (2 екз.)
7. Рускуліс Л. В., Баденкова В. М., Корнієнко І. А. Корпус навчально-методичних матеріалів: мовознавчий та історико-лінгвістичний цикли: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2020. 458 с. (5 екз.)
8. Рускуліс Л. В., Баденкова В. М., Корнієнко І. А. Корпус типових навчальних програм. Частина I : навч.-метод. посіб. Миколаїв, 2019. 183 с. (2 екз.)
9. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2-е вид., допов. К. : ВЦ «Академія», 2010. 408 с. (Альма-матер). (10 екз.)